

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2015 balandis Nr.72

Balandžio mėnesio jubiliejai Sveikiname!

50 metų jubiliejų švenčia tauragniškę **Daiva Tumėnienė**, **Giedrius Rapnikas** iš Nečioniškio kaimo ir **Ričardas Jučius** iš Vilkablauzdės;

60 metų sukanka tauragniškei
Stasei Aleknienei;

70 metų jubiliejų švenčia **Aldona Puodžiukienė** iš Inkartų kaimo;

75 metų sukaktį švenčia **Stasė Daunaravičienė** iš Klykių ir **Genovaitė Kelevišienė** iš Vilkablauzdės;

80 metų sukanka **Janinai Vaitkuvienei** iš Strazdų kaimo, tauragniškei
Irinai Skačkovienei
ir **Vytautui Varnui** iš Linkų kaimo.

KVIEČIAME

Balandžio 12 d. 15 val. UKC Tauragnų skyriuje – Anykščių kultūros centro teatro spektaklis – puiki komedija – „Lietuvaitės“. Režisierius Jonas Buziliauskas. Bilieto kaina 2 EUR / 6,91 Lt.

Režisierius (jis ir vaidina) visiems pažįstamas iš humoro grupės „Ambrozija“ laikų.

Balandžio 17 d. 17 val. Popietė, skirta Kultūros darbuotojų dienai.

Matysite mėgėjų teatro „Mokas“ spektaklį pagal lenkų rašytojo Dmuševskio komediją „Gaila ūsų“.

Tikimės, kad ištikimieji kultūros namų renginių lankytojai ir tokią dieną bus kartu su mumis.

Nusipirko žmogus erdvę ir gražų namą su vaismedžių sodu, o šalia, sename namelyje, gyveno pavydus kaimynas, kuris nuolat stengdavosi sugadinti jam nuotaiką. Tai šiukšlių prie vartų papila, tai dar kokią šunybę iškrečia.

Kartą žmogus nubudo su gera nuotaika, išėjo į prieangį, o ten – kibiras su pamazgomis. Išpylęs pamazgas, kibirą nušveitė iki blizgesio, pririnko į jį geriausių obuolių ir nuėjo pas kaimyną.

Tas, išgirdęs beldžiant į duris, piktdžiugiškai pagalvojo: „Pagaliau išvedžiau jį iš kantrybės!“. Atidaro duris, nusiteikęs barniui, o žmogus ištisia jam pilną kibirą obuolių ir sako: „Kas kuo turtingas, tas tuo ir dalijasi“.

(Pasakojimas iš interneto)

*Dalinkimės ir mes. Geru žodžiu. Šypsena.
Idėjomis. Šiluma. Ir būsime turtingesni.*

Sveikiname **Jonę Šinkūnaite** ir **Matą Paukštę**, kurie dalyvavo 2015 m. Lietuvos vaikų ir moksleivių – lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų – konkurso „Tramtatulis“ Aukštaitijos regioniniame ture Molėtuose. Jonė tapo laureate ir važiuos į respublikinį turą Kaune. Linkime sėkmės. Vaikus ruošė mokytoja Aldona Tartilienė.

Valda Žebelienė

Dvi jubiliejinės datos

Kasmet kovo 11-ąją tauragniškiečiai švenčia dvigubą šventę: Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną ir mūsų garsiosios krašties Eugenijos Šimkūnaitės gimtadienį. Šiemet šios dvi datos jubiliejinės. Lietuva atšventė 25-erių nepriklausomybės metų jubiliejų, o Žiniuonei Gesei ši kovą būtų sukakę 95-eri metai.

Saulėtą kovo 11-osios dieną į Tauragnų kultūros namus rinkosi tauragniškiečiai ir svečiai. Fojė juos pasitiko neįprasta paroda „Lietuva po angelo sparnu“. 25 Laisvės metai – 25 angelai. Didžiuosius angelus sukūrė uteniškė keramikė Jovita Paukštytė. Mažuosius angeliukus iš savo namų sunėšė tauragniškos moterys.

Šventę pradėjo moterų vokalinis ansamblis „Gelmė“, vadovaujamas Vilmos Valienės. Dainininkės ir keletas mokinukų į sceną pakilo nešdami rankose baltus popierinius paukščius, kurių buvo irgi simbolinis skaičius – 25. Ansamblis atliko pora dainų. Seniūnas Alvydas Danauskas susirinkusius pasveikino su tokia gražia neeiline švente ir pristatė svečius. Atvyko Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo nariai: Birutė Karnickienė, Juozas Karnickas, Lensė Jankeliūnienė, Živilė Lazdauskaitė, Gražina Kadžytė, uteniškiai Marija Savickienė, savivaldybės kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė, savivaldybės tarybos narys Darius Šinkūnas, muziejaus direktorė Lilija Jovarienė. Buvo sugiedotas himnas. Popieriniai paukščiai „sutūpė“ ant simbolinio Žemės gaublio.

Kalbėjo kultūrinių renginių organizatorė Danguolė Grabauskienė, fondo pirmininkė Birutė Karnickienė. Ji apgailestavo, kad į renginį negalėjo atvykti fondo prezidentas Romas Pakalnis ir perskaitė jo sveikinimą. Pirmininkė prisiminė tuos metus, kai dirbo su Eugenija Šimkūnaite. Papasakojo, kaip buvo kuriamas filmas „Žiniuonė“. Henrikas Šablevičius turėjo nemažai pasistengti, kol prikalbino mūsų garsiąją kraštiečių nusifilmuoti. Filmas sukurtas 1975 metais. Žiūrovai net sulaukė kvapą žiūrėjo šį filmą.

Muziejininkė Gražina Grašienė peržvelgė visus tuos metus, kai Tauragnų mokyklai buvo suteiktas Eugenijos Šimkūnaitės vardas, prisiminė nuveiktus darbus. Gražina pravedė linksmą viktoriną

apie grybus. Teisingai atsakiusieji gavo prizus.

Susirinkusieji pažiūrėjo nuotaikingą „Mokiukų“ pasirodymą, spektakliuką pagal Justino Marcinkevičiaus „Grybų karą“ (režisierė L. Juškėnienė). Kaip akimirka pralėkė vaidinimas. Labai gražios dekoracijos, mažųjų artistų rūbai, puiki vaidyba. Šaunuoliai „Mokiukai“ ir jų vadovė!

Šventei baigiantis nuskambėjo daina „Kerėtoja“, kurią dainavo visi susirinkusieji. Po renginio visi vaišinosi patiekalais iš grybų ir žolelių arbata.

Nuotraukose: šventės akimirkos

Tęsiame pasakojimus apie mūsų kaimus

ŠUMINAI

Nijolė Šuminienė

Aukštaitijos nacionaliniame parke yra daug lankytinų vietų, apsuptų legendomis ir akis veriančiu gamtos grožiu. Pusiasaly prie Baluošo ežero, apsuptas miškų, stūkso Šuminų kaimas, skaičiuojantis ne vieną šimtmetį. Pirmą kartą susipažinau su šiuo kaimu daugiau nei prieš 30 metų. Labiausiai tuomet nustebau, kad visi kaimo gyventojai – Šuminai. Čia sutikau daug puikių žmonių, mylinčių gamtą ir žmones, turinčių turtingą dvasinį pasaulį. Klausydavausi jų prisiminimų apie prabėgusią vaikystę, jaunystės metus, kaimo tradicijas, sunkius išgyvenimus įvairiu istoriniu laikmečiu ir galvodavau, kad jų mintys neįkainojamas istorinis turtas ne tik mums, bet ir ateinančiom kartom, kad taip jas įamžinus popieriaus lape... Laikas negailestingai skuba, nusinešdamas užmarštin senojo kaimo gyventojus ir jų prisiminimus. Ačiū dievui, kad toks žmogus atsirado, tai mano vyro brolis Antanas, šviesios atminties asmenybė: inteligentiškas, mylėjęs ir supratęs žmones, visuomet skubėjęs jiems į pagalbą, matęs ir supratęs gamtos grožį, bet, svarbiausia, prisiminimus apie vaikystę, ganymo tradicijas, pievų ir salų pavadinimus, gegužines, žmonių pravardes, vaizdžiai aprašė tarmiška aukštaitiška kalba. Džiugu, jog visa tai neliko užmarštyje. Jo prisiminimus atgaivino Antano Šumino anūkė Birutė Vijeikienė, atspausdinusi nedidelės apimties knygelę.

Šiandieną Šuminų kaime belikę tik du senieji gyventojai – tai vyro brolis Vytautas Šuminas ir Aldona Šuminienė. Dar viena šeima, sugrįžusi į gimtuosius namus – tai Nastė (Šuminaitė) ir Vytautas Kurmiai. O visi kiti – sugrįžtantys aplankyti tėviškės ar poilsiautojai, kažkada pažinoję šuminiškius ir suradę šiame nuostabiame gamtos kampelyje prieglobstį, panorus pasislėpti nuo miesto triukšmo.

Įdomu buvo, ką iš savo vaikystės prisimena kaimo senbuviai Aldona ir Vytautas, Nastė Kurmienė, jauniausias Vytauto brolis Rimantas, prieš ketvirtį

amžiaus sugrįžęs iš Kauno į Tauragnų miestelį, arčiau gimtojo kaimo.

2014 metų vasarą paprašiau Vytauto Šumino, Aldonos Šuminienės, Nastės Kurmienės ir Rimanto Šumino pasidalinti prisiminimais.

Vytautas Šuminas g. 1930 m. Šuminų kaime.

„Kiek pamenu, 1939 m. kaime gyveno apie 12 šeimų ir 80 gyventojų. Kaimo vyrai turėjo įvairių užsiėmimų: buvo meistras, kuris puikiai dengdavo šiaudinius stogus, kitas mūrydavo *pečius*. Šuminuose buvo kalvė, kurioje buvo kaustomi arkliai, dar vienas šuminiškis išdirbdavo gyvulių odas. Moterys uogaudavo ir surinktas uogas parduodavo žydams. Visi gyventojai laikė gyvulius, dirbo žemę, sodindavo miškus. Svarbus šuminiškių verslas buvo žvejyba. Jie išsinuomodavo aplinkinius ežerus ir su dideliais tinklais, vadinamais „nevadais“, gaudydavo žuvį, kurią supirkdavo žydai iš Ignalinos ir Tauragnų. Tuo metu buvo tiesiamas žemaičių plentas Kaunas – Klaipėda. Tiesimo darbuose dirbo ir kai kurie Šuminų kaimo vyrai. Tačiau daugelio šuminiškių pagrindinis darbas buvo miške. Tėvas Kazys miške dirbo eiguliu. Jo alga buvo 3 Lt per dieną. Tėvui kas mėn. mokėjo papildomai po 5 Lt už kiekvieną nepilnametį vaiką, o mūsų tuo metu buvo trys.

Kazys Šuminas (Vytauto tėvas) pirmoje eilėje, kairėje; šalia jo –Vytautas Šuminas, 1947 m.

Kertamas miškas buvo vežamas į Saldutiškį, nes ten jį supirkdavo belgai. Balteles ir Vaišnoriskės kaimuose veikė lentpjūvės. Pjuvenas iš lentpjūvės kaimiečiai parsiveždavo namo gyvulių kraikui, nes Šuminų žemės buvo prastos, gyvuliam neužtekdavo pašarų, todėl šiaudus sunaudodavo pašaram, o ne kraikui. Kaimo žmonės stengėsi palengvinti savo darbus ir buitį. 1936 m. tėvas nuvažiavęs į Uteną nusipirko kuliąmąją mašiną. Ją sukdavo 4 vyrai (iš dviejų pusių po 2). Grūdus iškuldavo ne tik kaimynams, bet ir nusiveždavo į aplinkinius kaimus. Kaimynai buvo labai draugiški, gal todėl ir aplenkė Šuminus baisioji tremties šmėkla. Nors turėjome žinių ir buvome susikrovę rūbus ir maistą. Gyvenome laukimu. Bet 1941 m. prasidėjus karui tremtis aplenkė ir aš su maišais prikrautais daiktų parsivyriaus

iš Baluošo salos, kurioje slėpėsi ne vieną dieną. Kaime buvo daug jaunimo. Labai mėgdavome gegužines vakaruškas. Mano tėvas Kazys buvo muzikantas, todėl dažnai pagrodavo per jaunimo suėjimus. Vakaruškų organizatorė dažniausiai būdavo kaimynų Veronika. Sugužėdavo pilnas kaimas jaunimo iš Strazdų, Bubulių, Vaišnoriškės, Vyžių... Žinoma vykdavo ir gegužinės pamaldos. Mūsų, Kazio Šumino kamarose būdavo padaromi altorėliai. Čia susirinkdavo beveik visi kaimynai. Jos buvo vadinamos „mojumi“. Į atlaidus Tauragnuose ar kitur važiuodavom arkliais, papuoštais „žvanguliais“. Žemės darbuose kaimynai padėdavo vieni kitiems, darbus dirbdavo linksmai, su dainomis. Sakydavo, kad Vaišnoriškės kaime girdėdavosi dainų aidai. Tai šuminiškiai einą į laukus.

Šuminiškiai šienapjūtės talkoje 1945 m.

Šumino Kazio statytas svirnas (kairėje) iki 1965 m. Statytas be vinių, naudojant tik kirvį. Dešinėje – svirnas šiandien.

Šuminių kaimo moterys buvo labai darbščios. Viena kaimynė, pamenu, sakė: „sudariau 20 kiaušinių. Reikia į Tauragnų turgų nunešti“. Į turgų kas nešdavo, kas veždavo ne tik kiaušinius, bet ir svogūnus, kitas išaugintas daržoves ar pieno produktus. Mano mama Marijona turėjo siuvimo mašiną. Todėl vaikams rūbelius pasiūdavo pati. Tik kai reikėdavo pasiūti vyrišką kostiumą, tai važiuodavom pas siuvėją į Ginučius. Kitą siuvėją, kuri gyveno gale Baluošo ežero ir siūdavo kailinius, tėvas parveždavo į namus. Tėvai laikė avis, karšdavo vilną, mama suverpdavo. Mama pati gamindavo muilą, nes tuo laiku jo ne visi galėjo įsigyti. Paskerstų kiaulių atliekas dėdavo į puodą, ten įmesdavo specialų akmenį, kurį pirkdavo turguje, nes jis ištirpindavo mėsą, ilgai virdavo. Kai sustingdavo, siūlu supjaustydavo gabaliukais ir ant pečiaus tuos gabaliukus

išdžiovindavo. Cukraus ir druskos gaudavome už tam tikrą svorį surinktų ir išdžiovintų mėlynių ir bruknių uogienojų. Vėliau tėvai pradėjo auginti cukrinius runkelius. Tėvas turėjo nuolatinį darbą, kaip sakiau, dirbo eiguliu, mamai per sunku buvo prižiūrėti 4 mažus vaikus, nudirbti žemės ūkio darbus, todėl vasarai samdydavo du darbininkus iš Ažvinčių kaimo. Jiems už vasarą sumokėdavo po 200 Lt. Šiandieną po kaimus važinėja autoparduotuvės, o Smetonos laikais pramoninių prekių atveždavo žydai. Buvo galima nusipirkti adatų, siūlų, perklio. Tokių prekių atveždavo žydas Eizikas iš Tauragnų. Jis iš kaimiečių pirkdavo arklių uodegas, šerius, veršelių odas, o žydas su žmona iš Ignalinos supirkdavo žuvį. Aš visa savaitę gaudydavau lydekas, o savaitgalį parduodavau. Tarybiniais laikais kolektyvizacija Šuminius aplenkė, nes čia buvo prastas susisiekimas, žemės apsodintos mišku, laukų beveik nebuvo. Aplinkiniai kaimai priklausė Vyžių seniūnijai. Susisiekimo priemonė – arkliai, o jei kuris atvažiuodavo su dviračiu, tai mes, vaikai, žiūrėdavom lyg į stebuklą. Šuminių kaimas apie 1930 metus atrodė šiek tiek kitaip nei šiandien: kai kurie pastatai stovėjo kitose vietose, buvo daugiau namų. Kai kuriuos gyventojai išsivežė į kitas vietas, kiti sugriuvo.

Mokyklą lankėme Vyžių kaime. Reikėdavo keltis anksti rytą ir eiti 3 kilometrus. Pirmoji mano mokytoja buvo Ingaunytė iš Tauragnų. Vėliau mokė Žilėnienė. Vyžių mokykloje buvo 4 skyriai. Brolis Antanas baigęs Vyžiuose 4 skyrius mokėsi Salake 5-6 skyriuje. Vėliau – Utenos gimnazijoje.

Šiandieną iš mūsų gausios šeimos (5 vaikai: trys broliai ir dvi seserys) esame belikę tik su jauniausiu broliu Rimantu. Tai mūsų šeimos pagrandukas, kurį radau lopšyje, grįžęs iš tarybinės armijos. Man tai buvo maloni staigmena.

Rimantas Šuminas, g. 1951 m. Šuminių kaime, pasakojo, kad jo nelengva vaikystė prabėgo Šuminiuose. Anksti neteko tėvo ir, nors norėjosi žaisti smėlio kalnuose, reikėjo padėti

mamai. Nuo 8 metų teko ganyti karves. Išgindavo jas į miškus 5 val. ryto, o pargindavo saulei leidžiantis. Pietų metu reikėjo atginti karves arčiau namų į „dumbraviškės“ ar „ratyno“ mišką (taip vadino kaimiečiai mišką arčiau kaimo), kad atėjusios kaimo moterys galėtų karves pamelžti. Karvių ganiava buvo svarbesnė net už mokslą. Kai reikėdavo ganyti karves, pamokas tekdavo praleisti. Rimantas pradinę mokyklą lankė Vyžių kaime pas mokytoją Žibą. Nejauku būdavo vaikui, kai reikėdavo vienam eiti į mokyklą 3 km. Ypač žiemą, kai anksti temsta, supustyti didžiausi sniego kalnai, o ir vilką sutikti buvo baisu. O vilkų buvo miške netoli kaimo. Rimantas ne tik ganė karves, bet jas ir melždavo. Reikėjo pasirūpinti šienų. Šienapjūtė – tai dar vienas nelengvas darbas paaugliui. Keldavosi anksti rytą ir kartu su kaimo vyrais guldė žolę į pradalges. Nesinorėjo atsilikti nuo vyresnių.

Trečias iš kairės Rimantas Šuminas, šalia broliai Vytautas, Antanas, mama Marijona ir Elena Šuminienė

Vos atsiradus minutei laisvo laiko Rimantas skubėdavo į Baluošo ežerą, nes žvejyba buvo jo pomėgis. Neturėjo jis tuomet nei meškerės, nei kabliukų. Meškerę pasidarydavo iš lazdyno, o kabliukus – iš sąsiuvinio lapų sąvaržėlių. Tik vėliau sesers vyras Antanas Grašys iš Kauno atvežė spinningą. Laukdavo Rimantas žiemos, kai „sustodavo“ Baluoše ledas, tuomet buvo galima „ladžiuti“ (per ledą kūju uždauždavo žuvį). Šiek tiek paaugęs susidomėjo technika. Koks džiaugsmas būdavo, kai iš Daugėlišio brolis Vytautas atvažiuodavo su „gaziku“, nes dirbo Daugėlišio tarybiniame ūkyje vairuotoju. Tada visą dieną mažasis Rimantas sėdėdavo mašinoj ir „burgzdavo“ (įsivaizdavo, jog vairuoja mašiną).

Vidurinę mokyklą kaip ir kiti kaimo vaikai lankė Ignalinoj. Čia mėgo sportuoti. Žaisdavo krepšinį, tinklinį, slidinėjo. Savaitgalį kaimo jaunimas iš Ignalinos sugužėdavo namo. Tada rūpėjo pasižokti. Jaunimas organizuodavo gegužines. Išsirinkdavo lygiausią atšlaimą, apkaišydavo berželiais. Kol kaime nebuvo elektros, šokiui grodavo muzikantas su armonika. Vėliau Rimantas prie magnetofono prijungdavo stiprintuvą, sukūrė šviesos efektus. Su savo aparatūra Rimantas prašydavo atvažiuoti į gegužines aplinkiniuose kaimuose: Trainiškyje, Vyžiuose.

Bet didžiausia Rimanto aistra išliko technikai, pasaulio pažinimui. Šuminų kaime vis dar nebuvo elektros, švietė žibalinė

lempa. Dar paauglystėje Rimantas svajojo įžiebtį kaime „tikrą“ šviesą. Sugalvojo, kad galima sujungti daug baterijų lemputėmis. Bet tokia elektra šviesdavo tik vieną vakarą, nes baterijos greitai išsiekvodavo. Šis sumanymas buvo neefektyvus ir brangus. Tada sugalvojo, kad reikia Šuminuose pastatyti vėjo malūną. Brolis Vytautas atvežė generatorių, senų akumuliatorių ir su Alberto Rukšėno, nepaprastai nagingo ir išmintingo žmogaus iš Paukojos kaimo netoli Ginučių, pagalba kaime pastatė vėjo malūną. Bet generatorius greitai susidėvėjo, dirbo triukšmingai, seni akumulatoriai prastai laikė energiją, vėjo malūnas buvo pastatytas slėnyje, todėl ne visų krypčių vėjas jį pasiekdavo ir sukdamo. Ir šis sumanymas liko tik smalsumo patenkinimu. Besimokydamas Ignalinos vidurinės mokyklos paskutinėse klasėse Rimantas toliau puoselėjo viltį apie kaimo elektrifikavimą.

Jau tapęs tuometinio Kauno politechnikos instituto studentu, Rimantas Šuminuose pasistatė iš lentų elektrinę, iš Kauno atsigabeno įrangą, išvedžiojo kaime laikus ir, kai 1973 m. kaimo žmonės išlydėjo Rimantą į tarybinę armiją, Šuminų kaime įsižiebė elektra. Švietė ne tik namuose, bet ir grojo magnetofonas. Tai buvo 1973 m. O kai 1975 m. Rimantas grįžo iš tarybinės armijos kaimas jau buvo elektrifikuotas. Elektrifikacija Šuminų kaimą pasiekė 1974 m.

Kaimo žmonės visada buvo linksmi ir draugiški, nepaisant įvairių draudimų ir suvaržymų, nes, įkūrus Lietuvos Aukštaitijos nacionalinį parką, Šuminų kaimas tapo etnografiniu muziejiniu kaimu. Nors šiaudiniai stogai prakiuro, kaimiečiai neišgalėjo jų pakeisti naujais, šiferis buvo deficitas, o valdžia „penėjo“ tik pažadais, gyventojai sugebėjo išsaugoti pastatus, atnaujinti stogus. Nebeliko ankstesnio kaimo

vaizdo, o kaime žmonių. Tik muziejinio kaimo statusas. Jaunimas išsibėgiojo į miestus, senoliai iškeliavo Anapilin, Šuminių kaime beliko tik „pirtininkai“.

Šuminių kaimas apie 1960 m.

Nuotraukose: Šuminių kaimas šiandien
Tęsinys kitame laikraščio numeryje

Gražina Grašienė

Pasodinkime aukštaitišką darželį drauge

Mūsų kraštiečiai dr. Eugenija Šimkūnaitė, ištyrinėjusi Aukštaitijos sodybų darželius ir juose augintus augalus, parašė straipsnį „Gėlių darželis“ („Sodininko žinynas“, 1990 m.). Pagal jį prie mokyklos buvo pasodintas aukštaitiškasis darželis, vėliau jis „atkeliavo“ prie kultūros namų, bet tokia jau jo nedalia – pernai, įrenginėjant sporto aikštyną ir tvarkant aplinką, darželį teko sulyginti su žeme.

Tačiau nesinori, kad Tauragnai liktų be tokio mūsų kraštiečių primenančio akcento, tad kviečiu pasidairyti po savo darželius, gėlynus, sodybas ir gal atrasite tų senovinių augalų, gal kas sėklų pasirenka, gal kokio svogūnėlio ar augliuko nepagailėtumėte ir atneštumėte, kad tas darželis, suradus jam tinkamiausią vietą, būtų turtingas naudingais augalais ir gražus senoviniais *kvietkais*.

Toliau aš surašysiu visus augalus, kurie paminėti E. Šimkūnaitės straipsnyje. Kai kuriuos turiu, bet kas negailėsime – atneškite, pasikeisime vieni su kitais ir bus daugiau tų augalų mūsų aplinkoje. Kai kurių augalų arba neturiu, arba pažįstu, deja, tik iš paveikslėlių, tai tų labai reikėtų (jų pavadinimus

tekste paryškinau).

Štai tokius augalus mini E. Šimkūnaitė: diamedis, **bijūnas**, **kurpelės** (**čebatėliai**, **naginėlės**), **pentiniai**, **putoklis** (**pilnažiedė forma – goštautas**) **mirta**, **rūta**, **žiemė**, **įvairios aguonėlės**, **blizgė**, **vakarutė**, įvairios mėtės, **nasturtės**, **smidras**, **lelijos**, **narcizai**, **įvairūs kiti svogūniniai**, **juodgrūdės**, kvapieji žirnikėliai (pelėžirnia), mairūnas, dašis, radastėlės (razetos), levandos.

Tokie augalai surašyti, bet jei kas turėtų kitokių senovinių augalų ir žinotų, kam jie buvo auginami, žinoma, vieta naujai sodinamame darželyje jiems tikrai atsirastų. Šalia aukštaitiško darželio bus dar ir vaistingųjų bei prieskoninių augalų lysvė. Jei turėtumėt atliekamą daigėlį ar sėklą – neišmeskit, pasodinsim, užsiauginsim, o žiemą galėsime vaišintis kvapnia ir sveika arbata.

Kas nori paskaityti visą dr. Eugenijos Šimkūnaitės straipsnį „Gėlių darželis“, kviečiu apsilankyti muziejaus edukacinėje klasėje. O čia pacituosiu jos mintis apie mūsų aplinką: „Dabartiniai mūsų darželiai pasidarė lyg kokios turgavietės – čia bet kaip prigrūsta ir savo, ir svetimo, kad tik sumedžiojus kokį žolyną, kurio dar kaimynai neturi. Iš bėdos akmenuotuose laukuose krūsnis krovėme, nes iš žemelės reikėjo akmenis išsirinkti. Dabar akmenis į sodybas velkame, matote, akmenų sodus, alpinariumus darome. Mūsų senelėms darželis buvo ne tik puošmena, bet ir naudingų augalų šaltinis. Būtų gerai, jei svetimas kiek nupešioję, turėtume darželį ne kaimynų pavydui kelti, o savo naudai...“.

Jei negalite augalėlių atnešti, skambinkit ar parašykit. Iš anksto dėkoju visiems, kurie atsilieps į mano prašymą.

Tel. nr. 8 618 85423

El. p. g.grasiene@gmail.com

APIE RENGINIUS TRUMPAI

(informacija Danguolės Grabauskienės)

Kovo 13 d. Utenos kultūros centre vyko vakaras, skirtas poeto Antano Miškinio 110-osioms gimimo metinėms paminėti. Vakare dalyvavo ir mūsų moterų ansamblis „Gelmė“ (vadovė Vilma Valienė), kuris atliko dainą A. Miškinio žodžiais „Stovi tėvo dvareliai tušti“. Dainavo ir duetas – Vilma Valienė ir Žilvinas Gaižauskas, kurie atliko dainą „Luotas“ (matote **nuotr.**).

Anykščių rajono Viešintų klojimo teatro spektaklį – M. Alytienės „Kurčias žentas“ (rež. Vytautas Germanavičius, vadovė Ligita Karvelienė).

„Moko“ artistai su režisiere

Kovo 27 d. Utenos kultūros centre vyko „AČIŲ“ vakaras, skirtas Tarptautinei teatro dienai. Diplomais buvo apdovanotos ir dvi tauragnišės: mėgėjų teatro „Mokas“ režisierė Loretta Juškėnienė bei artistė Valda Žebelienė.

Tarp apdovanotųjų – Loretta ir Valda

Romualdas Šimkūnas

Prytariu nuomane, kad sarmatytis sava tarmės – tas pats, kas išsižadėt tėvą ir močias.

Parodija nežinama autariaus aprašytai istorijai „Senatve“

Gyvena saniūkas ir saniūte. Ne, ne tie, katrie turėja margų gaidžiokų ir raibų vištytį,ėjusius rešutautei, kai ana kalieku lyka. Čia, bro, kita istorija, kur žmaneliai būva sūvis biedni, turėja tik katiniokų.

Tai va, saniūkas su saniūti, ūlyčias pirkelytej gyvindami, suslauke deimantynes vesalias – čėsą, kai ženoti net šešiasdešim metų. Abu dalyjas visais klapatais ir džiaugsmiais. Ape vyskų drūžniai ūturaja, neturėja vienas no kytą paslapčių, neskaitunt skrynelas, katrų saniūte laike šepaj, pa išvelėtam marškam. Saniūkas išsisus

Kovo 21 d. Tauragnų kultūros namuose buvo paminėta Teatro diena. Režisierė Loretta Juškėnienė apdovanojo gausų būrį mėgėjų teatro „Mokas“ artistų, pasidžiaugė vaikų dramos studijos veikla.

Vėliau susirinkusieji žiūrėjo nuotaikingą

dešimtmečius tos skrynelas nebūva atadarys ir nigdi ape jų neklausinėja. Ilgai ir mūdriai gyvindamas, neskrivydydamas, anas sava patiekų vadina ažkelu. Saniūte, atsdekavodama ažu labai jai malonų palyginimų, ji vadyna aželiu.

Gyvenimas nestavėja vietaj. Venoj denoj mylimų saniūtį apstoja nesupruntama kvaraba. Atvažiavys felčeris akym apibėgys sienas, padabojys dziegiariun, prasytare: nėsū vilčių, kad ana pasveiks.

Saniūkas, narėdamas išsiaiškint visus raikalus, iš šėpas ataneše skrynelį ir padėja pre saniūtes šoną. Saniūte su-

tyka, kad jau čėsas parodyt jam, kas yr toj skrynelaj. Jų atadarys, saniūkas rada dvi gražiai numegztas lalytes ir dvydešim pinkius tūkstunčius visokias mostes pinigų: rublių, litų, eurų. Anas tykia paklause, kaip čia suprast. Saniūte atsake: „Kai mes ženijames, mana moma ūturaja, kad nususakusias ženatves paslaptis yra išsisukt na apsiburbuliavimų. Kai tik narėsiu in tavys, aželi, pasbart, turėč numegzt lalytį“.

Saniūkas baisiausia susjaukina, susmarkačyja, matydamas, kad skrynelaj tik dvi lalytes. Ašaras no žundų delnu nubraukys, pamysle, kad par ilgų gyvenimų anas jų supykde tik dukart. Laimingasai tirpti tirpa iš laimes. „Brungioji mana ažkela, – atsdūsysis, paglostys sava išratėjusių čiuprynų, pasake, – dėl lalyčių vyskas kaip un delną, ale iš kur te pinigai“. „O, – atsake saniūte, – te pinigai, katruos gavau pardavinėdama lalytes“.

Kai aš mažas buvau...

Šiandien mūsų rubrikoje svečiuojasi trys vienos šeimos moterys: **Lina, Ina** ir jų mama **Apolonija Marčiulionienė**.

A. Marčiulionienė – tikras stebuklas – išsaugojo savo ir seserų, kai jos buvo mažos, nuotrauką. Šiai nuotraukai – daugiau kaip 70 metų. Mergaites Utenoje, Kauno gatvėje, fotografavo žydas fotografas. Nuotrauka jam pasirodė labai graži, tai net į vitriną įdėjo. Mergaičių tėtis labai didžiavosi savo gražiomis dukromis, kai jos buvo mažos ir kai jau užaugo, o

Apolonija Marčiulionienė (pirma iš kairės), kai jai buvo penkeri

mama sakė taip: kai buvo mažos, buvo labai gražios, o kai užaugo – tai „teip sau“.

Ina Marčiulionytė labai anksti išmoko skaityti. Tėvai išeidavo į darbą mokykloje, o ji jau nuo penkerių metų namuose likdavo viena ir skaitydavo, jokių „niankų“ jai nereikėjo. Tėvai drausdavo skaityti, bijojo, kad akis sugadins, tai Ina, kai pamatydavo, kad tėvai jau pareina, greit knygą paslėpdavo, pasiimdavo žaislus (jie visada būdavo arti padėti) ir apsimesdavo, kad žaidžia. Dėl tokio stipraus pomėgio skaityti net ir tualete labai ilgai užtrukdavo. Mama jau buvo susirūpinusi, gal kas negerai, kreipėsi net į felčerį Lingę. Viskas paaiškėjo, kai po vonia rado knygą...

Lina (jai čia penkeri) ir Andrius Tilvytis labai gražiai draugavo. Andrius buvo jos „advokatas“, nors ir jaunesnis, visada savo draugę gindavo, stengėsi išsukti nuo bausmės. Vieną kartą Lina įsmuko į upelį netoli mokyklos, nors tėvų buvo griežtai prisakyta prie upelio neiti. Atėjo visa šlapia, stovi galvą nuleidusi, bijo prisipažinti. Gynybos ėmėsi Andrius – puolė karštai įrodinėti, kad Lina nenorėjo, net negalvojo eiti prie upelio, kad viskas atsitiko netyčia. Tada mama ir pasakė apie Andrių: „Oi tu, advokate!“

Ina su močiute

Lina ir Andrius

Linksmas Marčiulionių šeimos istorijas užrašė **Bronė Juknevičienė.**

Danguolė Grabauskienė

Medis pražydo margučiais

Balandžio 1 d. jau nuo ankstyvo ryto į kultūros namus rinkosi moterys, kurios per porą valandų iš sunėšto šieno „pagamino“ didžiulį margutį ir jo viršūnėje patupdė paukštį. Ačiū už triūsą Janei Šinkūnienei, Linai Paukštienei, Valdai Žebelienei, Laura Panavienei.

O kiek vėliau puošti medį miestelio centre susirinko apie tris-

Apie sportą

Tęsiasi seniūnijų sporto varžybos. Iškovoti pirmieji medaliai. Kovo 14 dieną mūsų šachmatininkų komanda (Regina Rusakevičienė, Vaidas Petrauskas ir Žymantas Trimonis) iškovojo III vietą. Juos ir matote **nuotraukoje.**

Kovo 21 d. vyko tinklinio varžybos. Puikiai sekėsi abiems mūsų komandoms. Merginos iškovojo I-ą vietą, o vaikinai – II-ąją vietą. Žaidė Ieva Gineitytė, Rūta Kovalskytė, Gabija Mikulėnaitė, Jūratė Šinkūnienė; Edgaras Grašys, Dainius ir Marius Jackūnai, Vaidas Petrauskas. **Sveikiname!**

Dar liko virvės traukimo, krepšinio ir futbolo varžybos.

„Auksinė” merginų komanda

Ir „sidabrinė” vaikinių

KVIEČIAME

Balandžio 11 d. 13 val. Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos konferencijų salėje vyks kraštietės **dr. Eugenijos Šimkūnaitės** receptų rinkinio pristatymas.

Dalyvaus **dr. Romas Pakalnis**, Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo pirmininkė **Birutė Karnickienė**, botanikės **Jonė Vaičiūnienė**, **Živilė Lazdauskaitė**.

Apie nuveiktus darbus saugojant mūsų kraštietės atminimą pasakos muziejininkė **Grażina Grašienė**, Tauragnų mokinių skaitys tarmiškus tekstus, dainuos moterų vokalinis ansamblis „Gelmė” (vadovė **Vilma Valienė**).

Po renginio svečiai iš fondo važiuos į Tauragnus, kur vyšnių sode lyje pasodins vyšničių. Kviečiame dalyvauti talkoje.

Balandžio 21 d. (antradienį) organizuojama išvyka į **Vytauto Valiušio keramikos muziejų** Leliūnuose. Jūsų laukia įdomus edukacinis užsiėmimas.

Dėl smulkesnės informacijos ir registracijos kreiptis į **Grażiną Grašienę**.

Gegužės 22 dieną organizuojama ekskursija Vilnius – Trakai

Nuo 10.00 val. lankomės LR Seime; **12.00–14.00 val.** lankomės Trakuose. Norintys eina į pilį (kaina suaugusiems 5,21 Eur; senjorams 3.48 Eur; studentams, moksleiviams 2,32 Eur.) Jei muziejus ne kartą lankytas, bus galima dalyvauti kibinų sukimo (ir valgymo!) pamokėlyje senojoje kibininėje (kaina 6 Eur); **15.00–16.30 val.** Pinigų muziejus (lanko viena grupė, kitiems – laisvas laikas); **17.00–18.30 val.** muziejų lanko kita grupė; Muziejus nemokamas;

Apie 21 val. grįžtame į Tauragnus.

Išvykstame **7.30 val.** Kelionės kaina apie **6 Eur**. Autobuse **47** vietos.

Bendruomenės nariai ir rėmėjai gali pasirinkti, kuri kelionė jiems bus dalinai dengiama iš bendruomenės lėšų (ar ši, ar rugpjūčio mėn. išvyka prie jūros, dengimo suma vienoda).

Registruojamės kuo greičiau ir atnešame pinigus už kelionę (vėliausiai iki **balandžio 18 d.**), nes reikės iš anksto pristatyti vykstančių žmonių sąrašą į Seimą.

Važiuosime, jei susirinks pilnas autobusas. Kol kas užsirašė 30 žmonių.

A+A Seniūnijoje

kojo mėn. mirė

JUOZAPAS RIMANTAS ČEČERGIS,

82 metų, Tauragnai;

balandžio mėnesį

DAIVA BRUKŠTUVIENĖ, 49 metų, Tautiškių k.

Užjaučiame artimuosius

Netekus mylimo brolio taip pat užjaučiame

Zitą Paškoniene

Nuotraukos Alvydo Danausko, Aidos Grabauskaitės, Danguolės Grabauskienės, Gražinos Grašienės, Linos Paukštienės, Nijolės Šuminienės, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums: dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė